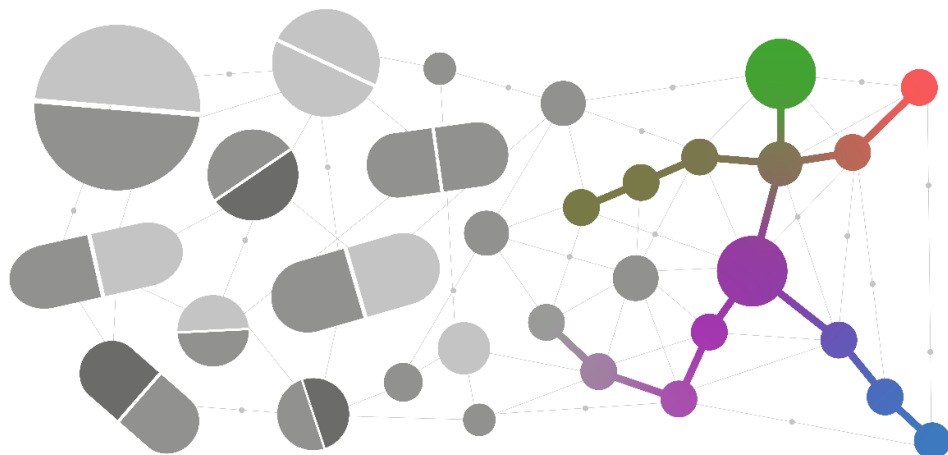

NACIONALNA NAUČNA KONFERENCIJA

PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA OSOBA SA ZDRAVSTVENIM POTEŠKOĆAMA

ZBORNİK APSTRAKATA

Glavni i odgovorni urednici:

Violeta Tadić
Ana Batrićević

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
Beograd, 29. maj 2026. godine

NACIONALNA NAUČNA KONFERENCIJA
„Psihosocijalna adaptacija osoba sa zdravstvenim poteškoćama“
Beograd, 29. maj 2026. godine

ZBORNİK APSTRAKATA

Izdavač:

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Za izdavača:

Dr Ivana Stevanović, Direktor, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Glavni i odgovorni urednici:

Dr Violeta Tadić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Dr Ana Batrićević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Recenzenti:

Prof. dr Boris Kordić, Univerzitet u Beogradu, Fakultet bezbednosti

Dr Anđela Đukanović, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Dr Ivana Stepanović, Institute of Advanced Studies Kőszeg

Prelom teksta:

Dr Ana Batrićević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Slavica Ristić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Dizajn korica:

Dr Ana Batrićević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

ISBN: 978-86-80756-91-2

DOI: 10.47152/psihosocijalnaadaptacija2026

Publikacija izlazi na CD-u

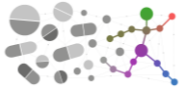
Broj kopija: 20

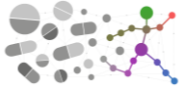
Zbornik rezimea je publikovan i na internet stranici Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja www.iksi.ac.rs

© 2026 by authors

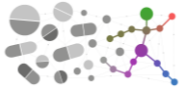
This book of abstracts is an open access distributed under the terms and conditions of the
Creative Commons Attribution 4.0 International

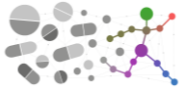
PROGRAMSKI ODBOR

- Dr Violeta Tadić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja (predsednik programskog odbora)
- Dr Ivana Stevanović, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- Prof. dr Milana Ljubičić, Univerzitet u Beogradu - Filozofski fakultet
- Prof. dr Danica Vasiljević Prodanović, Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
- Prof. dr Sanja Čopić, Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
- Prof. Dr Branislava Popović Ćitić, Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
- Prof. dr Milica Kovačević, Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
- Prof Dr Aleksandra Ilić, Univerzitet u Beogradu - Fakultet bezbednosti
- Dr Marina Kovačević Lepojević, Institut za pedagoška istraživanja
- Dr Aleksandra Marković, Univerzitet u Beogradu - Filozofski fakultet, Institut za sociološka istraživanja
- Dr Milena Milićević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- Dr Hajdana Glomazić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- Dr Anđela Đukanović, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- Dr Ana Paraušić Marinković, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- Dr Marija Čolić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- Dr Filip Mirić, Univerzitet u Nišu - Pravni fakultet
- Dr Vida Vilić, Klinika za dentalnu medicinu Niš
- Dr Dušan Zarić, Kliničko-bolnički centar Zvezdara
- Doc. dr Miljan Folić, Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet, Klinički centar Srbije
- MA Lidija Bukvić, Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

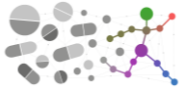
ORGANIZACIONI ODBOR

- Dr Ana Batrićević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja (predsednik organizacionog odbora)
- Dr Natalija Živković, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Andrej Kubiček, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Nikola Drndarević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Maša Marković, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Miona Vasić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Teodora Gojković, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Svetlana Pavlović, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Đorđe Volarević, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Lazar Radonjić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
- MA Tina Prvulović, Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
- MA Marija Marsenić, Institut za evropske studije
- MA Ivona Leskur, Institut za evropske studije
- MA Stefan Zdravković, Institut za sociološka istraživanja

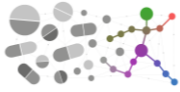

SADRŽAJ

ZDRAVSTVENE POTEŠKOĆE I PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA . 7	
OSOBE SA DIJAGNOZOM KANCERA: OD ŽRTVE DO POBEDNIKA	8
REZILIJENTNOST I PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA RAK DOJKE.....	10
REZILIJENTNOST I PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA ZAPALJENSKE BOLESTI CREVA.....	12
PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA GUBITAK KOSE USLED HEMIOTERAPIJE IZ UGLA ŽENA LEČENIH OD RAKA DOJKE U SRBIJI	14
ZDRAVSTVENA OGRANIČENJA I SUBJEKTIVNO BLAGOSTANJE U SRBIJI: ULOGA DRUŠTVENIH KONTAKATA I SOCIJALNE PODRŠKE.....	16
RADNI ASPEKT ZDRAVSTVENIH POTEŠKOĆA	18
ZNAČAJ RADNOG ANGAŽMANA ZA LJUDE S MARGINE: IZ NJIHOVE PERSPEKTIVE.....	19
RAD PACIJENATA I BIROKRATSKI REŽIMI BRIGE: BIOSOCIJALNA PODRŠKA I INSTITUCIONALNA ISKUSTVA OSOBA SA DIJABETESOM U SRBIJI	21
PRAVNI I KRIMINOLOŠKI ASPEKT ZDRAVSTVENIH POTEŠKOĆA . 23	
SOCIJALNA INKLUZIJA KAO OSNOVNO PRAVO OSOBA SA INVALIDITETOM ...	24
PREVENCIJA VIKTIMIZACIJE OSOBA SA INVALIDITETOM KAO PREDUSLOV STVARANJA INKLUZIVNOG DRUŠTVA.....	26
PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA OSOBA SA ZDRAVSTVENIM POTEŠKOĆAMA U KONTEKSTU ANTIDISKRIMINACIONIH PROPISA I JEDNAKOG PRISTUPA STOMATOLOŠKIM USLUGAMA.....	27
IZVAN DIJAGNOZE: MOJA DIJAGNOZA JE NEVIDLJIVA. MOJA PRAVA NISU!...	29
LEKARSKA GREŠKA I INSTITUCIONALNI ODGOVOR: IZMEĐU PRAVNE ZAŠTITE I SEKUNDARNE TRAUMATIZACIJE PACIJENATA.....	31
RELIGIOZNOST, PATNJA I POTRAGA ZA SMISLOM U ZATVORU: IZMEĐU INSTITUCIONALNE DEPRIVACIJE I ZDRAVSTVENE RANJIVOSTI.....	34

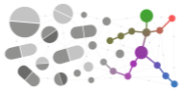

PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA TRUDNICA U ZATVORIMA	36
UTICAJ MENTALNOG ZDRAVLJA ČLANOVA PORODICE NA KRIMINALNO PONAŠANJE	38
PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA ZDRAVSTVENE POTEŠKOĆE IZ UGLA UDRUŽENJA GRAĐANA	39
SOCIJALNA PODRŠKA OSOBAMA SA DEMENCIJOM I SRODNICIMA KOJI BRINU O NJIMA	40
OSNAŽIVANJE MLADIH SA ZDRAVSTVENIM TEŠKOĆAMA KROZ PROGRAMSKI MODEL KLUBA PODRŠKE ZA MLADE	42
NORBS - MOST IZMEĐU SISTEMA I OBOLELIH OD RETKIH BOLESTI	45
ONKOLOŠKO-SOCIJALNI NAVIGACIONI SISTEM I MREŽA CENTARA ZA PODRŠKU ŽENAMA SA RAKOM DOJKE I GINEKOLOŠKIM KARCINOMIMA	47
ULOGA FEJSBUK GRUPE „PSIHOLOŠKA PODRŠKA“ U PRUŽANJU PSIHOSOCIJALNE POMOĆI LJUDIMA SA MENTALNIM POTEŠKOĆAMA	49
BIOGRAFIJE AUTORA.....	51

1

ZDRAVSTVENE POTEŠKOĆE I PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA

Vesna Nikolić-Ristanović*

Viktimološko društvo Srbije

OSOBE SA DIJAGNOZOM KANCERA: OD ŽRTVE DO POBEDNIKA

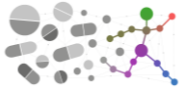
Predmet rada je analiza viktimizacije (primarne i sekundarne) kojoj su izložene osobe sa dijagnozom kancera, njihovih potreba i odgovarajuće podrške. Posebna pažnja posvećuje se potrebi za očuvanjem aktiviteta i različitim aspektima podrške nakon završenih medicinskih tretmana.

Nakon definisanja pojmova žrtva, preživeli-a i pobednik-ca, analiziraju se primeri povredjućih iskustava sa kojima se ove osobe suočavaju u kontaktu sa institucijama i širim i užim društvenim okruženjem, a zatim i njihove potrebe, kao i mogući putevi ka preživljavanju i ličnoj transformaciji. Ukazuje se na značaj odgovarajućeg odnosa i podrške bliskih lica, stručnjaka i šire zajednice, sa posebnim naglaskom na podršku nakon uspešno sprovedenih medicinskih tretmana.

Raspoloživa saznanja pokazuju da, u momentu kada je lečenje završeno i osoba prebečena na režim redovnih kontrola, ne postoje jasne smernice za njenu dalju brigu o sebi u cilju sprečavanja ponovnog javljanja bolesti. Štaviše, raspoloživi podaci pokazuju da svega 20% osoba koje su preživele kancer unese značajne promene u svoj život nakon dijagnoze i

* E-mail: vnikolicristanovic@gmail.com

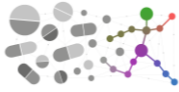
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5882-2662>

lečenja. Na drugoj strani, postoje dokazi da se odgovarajućom brigom o sebi može, ne samo sprečiti ponovno javljanje kancera, već se mogu postići i promene koje će suštinski unaprediti život i uvećati stepen životnog zadovoljstva preživelih (eng. thriving). Odgovarajuća briga o sebi treba da obuhvati kontinuiranu brigu o telu, kao i o mentalnim, emocionalnim i duhovnim aspektima.

Polazeći od primera ličnih iskustava i prakse podrške u svetu i Srbiji, u radu se analiziraju različiti aspekti aktivnog odnosa prema lečenju i brige o sebi (šta osoba sa dijagnozom kancera može i treba da uradi) i mogućnosti za dobijanje odgovarajuće podrške na tom putu. Rad je baziran na spontanom istraživanju tokom sopstvenog suočavanja sa kancerom i analizi različitih izvora informacija korišćenjem etnografskog multimetoda. Analizirana je naučna literatura, ali i lična iskustva drugih osoba o kojima su saznanja dobijena putem neformalnih razgovora, objavljenih ličnih ispovesti, putem društvenih mreža i drugih izvora.

Ključne reči: osobe sa dijagnozom kancera, viktimizacija, potrebe, podrška, post-traumatski rast.

Dr Violeta Tadić*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Dr Ana Batrićević*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

REZILIJENTNOST I PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA RAK DOJKE

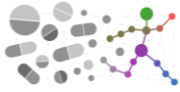
Žene obolele od raka dojke se suočavaju sa brojnim izazovima, ne samo u domenu fizičkih posledica bolesti, već i psihosocijalnog blagostanja, što se može pokazati i znatno važnijim problemom dugorono posmatrano. Njihova psihosocijalna adaptacija se odvija pod kontinuiranim zdravstvenim, psihološko-emocionalnim i socijalnim pritiscima. Cilj ovog istraživanja bio je da ispita psihosocijalnu adaptaciju na bolest i rezilijentnost na uzorku žena obolelih od raka dojke, primenom skale Psihosocijalnog prilagođavanja na bolest (PAIS-SR) i skale Rezilijentnosti (RS). Uzorak je sačinjen od 33 žene starosti između 40 i 76 godina ($M = 55.82$, $SD = 8.35$). Podaci su analizirani pimenom deskriptivnih i multivarijantnih statističkih metoda. Rezultati ukazuju na generalno optimaln psihosocijalnu prilagođenost na bolest zajedno sa umerenim do visokim nivoom rezilijentnosti. Primetno je da su nešto niži skorovi u domenu psihosocijalne adaptacije ostvareni u domenu odnosa sa širom porodicom, informacija o bolesti i lečenju koje pružaju lekari i zadovoljstva

* E-mail: tadicv33@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-6060-8243>

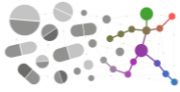
* E-mail: anabatricevic85@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1727-4222>

medicinskom negom. Viši stepen rezilijentnosti je u pozitivnoj korelaciji sa boljom ličnom brigom o zdravlju, pozitivnijim emocionalnim odgovorima, potpunijim razumevanjem tretmana, snažnijom socijalnom i porodičnom podrškom i višim stepenom zadovoljstva sa medicinskim uslugama. Nalazi ovog istraživanja podvlače postojanje potrebe za holističkim pristupima koji integrišu psihosocijalnu podršku u medicinskom negom. Buduća istraživanja trebalo bi da se nadovezuju na ove nalaze, uz uključivanje većih uzoraka, longitudinalnih nacрта i multimetodskih pristupa kako bi se omogućio razvoj individualnih modela podrške i strategija intervencije prilagođenih potrebama pacijentkinja sa kancerom dojke.

Ključne reči: rak dojke, rezilijentnost, psihosocijalna adaptacija, podrška porodice, kvalitet života.

Dr Violeta Tadić*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Dr Ana Batrićević*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Dr Dušan Zarić*

Kliničko-bolnički centar Zvezdara

REZILIJENTNOST I PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA ZAPALJENSKE BOLESTI CREVA

Uprkos značajnom terapijskom napretku, osobe sa zapaljenskim bolestima creva suočavaju se sa narušenim psihološkim blagostanjem i socijalnim funkcionisanjem. Dosadašnja istraživanja pretežno su bila usmerena na patofiziološke i kliničke aspekte bolesti, dok psihosocijalni aspekti ostaju relativno nedovoljno istraženi. Cilj naše studije bio je ispitati psihosocijalnu adaptaciju i rezilijentnost kod osoba sa zapaljenskim bolestima creva. Istraživanje je sprovedeno u Srbiji tokom septembra i oktobra 2025. godine u saradnji sa UKUKS-om. Naše opredeljenje da istraživanje sprovedemo među datom populacijom u Srbiji uslovjeno je kulturološkim, zdravstvenim i društvenim determinantama koje imaju ključnu ulogu u oblikovanju psihosocijalne adaptacije i rezilijentnosti kod osoba sa zapaljenskim bolestima creva u ovoj sredini. U istraživanju je učestvovalo 109 ispitanika (47 sa Kronovom bolešću i 62 sa ulceroznim

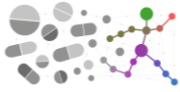
* E-mail: tadicv33@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-6060-8243>

* E-mail: anabatricevic85@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1727-4222>

* E-mail: zaric.dusan89@gmail.com

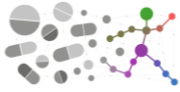

kolitisom. Godine ispitanika kretale su se od 18 do 67 (prosečna starost = 38, $50 \pm 11,44$).

Ispitanici su pokazali umerene do visoke nivoe rezilijentnosti i psihosocijalne adaptacije na bolest. Najviši skorovi na skali psihosocijalne adaptacije zabeleženi su u domenima brige o ličnom zdravlju, ponašanja povezanog sa bolešću i razumevanja terapije, dok su niži skorovi zabeleženi u profesionalnom i porodičnom domenu, kao i u domenu komunikacije na relaciji lekar-pacijent. Rezultati su pokazali da rezilijentnost značajno predviđa psihosocijalnu adaptaciju u više domena (npr. briga o ličnom zdravlju, emocionalna reakcija i nada u oporavak, razumevanje terapije, socijalno okruženje i psihološki distres). Zanimljivo je da je rezilijentnost bila negativno povezana sa oslanjanjem na informacije o bolesti koje pruža lekar.

Imajući navedene nalaze u vidu, jačanje rezilijentnosti i sposobnosti adaptivnog suočavanja treba smatrati osnovnim delom sveobuhvatne nege kod IBD-a, kao dopunu medicinskim intervencijama, sa ciljem poboljšanja ukupnog funkcionisanja i dugoročnih ishoda. Budućim istraživanjima trebalo bi ispitati longitudinalne efekte rezilijentnosti i proceniti ciljane intervencije usmerene na poboljšanje kvaliteta života u populaciji osoba sa zapaljenskim bolestima creva.

Ključne reči: zapaljenske bolesti creva, rezilijentnost, psihosocijalna adaptacija, hronične bolesti, kvalitet života.

Azra Šoljanin*

Medicinski fakultet Univerziteta Crne Gore

Ana Batrićević*

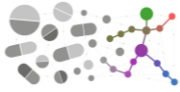
Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA GUBITAK KOSE USLED HEMIOTERAPIJE IZ UGLA ŽENA LEČENIH OD RAKA DOJKE U SRBIJI

Gubitak kose tokom hemioterapije odražava se na različite aspekte kvaliteta života žena lečenih od raka dojke. Suočavanje sa dijagnozom i podvrgavanje invazivnim i radikalnim medicinskim tretmanima i zahvatima samo po sebi predstavlja izazov na svim životnim poljima, a ostanak bez kose kao simbola ženstvenosti može dovesti do pada samopouzdanja, osećaja tuge, stida i nemoći, što neretko vodi u depresiju i socijalnu izolaciju. U pojedinim slučajevima, strah od gubitka kose i stigmatizacije koja ga u nekim sredinama prati prevladava nad željom za izlečenjem, uzrokujući odustanak od terapija. Sa druge strane, svest o privremenosti tog stanja, podrška porodice i šire zajednice, kao i drugih žena koje su prošle kroz ista iskustva olakšavaju adaptaciju. Autorke polaze od hipoteze da privremeni gubitak kose tokom hemioterapije izaziva posledice na različitim životnim poljima, te da se negativno odražava na percepciju sopstvene ženstvenosti, ali da podrška porodice, šire zajednice i medicinskog osoblja može u znatnoj meri pomoći ženi da taj izazov

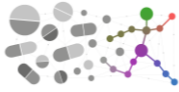
* E-mail: azra.soljanin@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8550-8462>

* E-mail: anabatricevic85@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1727-4222>

prevaziđe. Autorke koriste metod strukturisanog upitnika (u formi Google ankete), sa dva otvorena pitanja, kako bi uočile demografske, geografske, socijalne i druge faktore koji utiču na percepciju gubitka kose tokom hemioterapije od strane žena i njihovog okruženja. Istovremeno, autorke preispituju učestalost primene hladnih kapa za smanjenje gubitka kose usled hemioterapije i otvorenost pacijentkinja za njihovu upotrebu. Tokom februara 2026. godine upitnik je popunilo 19 žena prosečne starosti 46 godina i 4 meseca i one čine uzorak ovog istraživanja. Rezultati ovog istraživanja potvrđuju da podrška okoline, informisanost i lični kapaciteti za suočavanje sa izazovima mogu značajno unaprediti i olakšati psihosocijalnu adaptaciju na privremeni gubitak kose usled hemioterapije.

Ključne reči: hemioterapija, rak dojke, gubitak kose, hladne kape, psihosocijalna adaptacija.

Aleksandra Marković*

Institut za sociološka istraživanja

Andrej Kubiček*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

ZDRAVSTVENA OGRANIČENJA I SUBJEKTIVNO BLAGOSTANJE U SRBIJI: ULOGA DRUŠTVENIH KONTAKATA I SOCIJALNE PODRŠKE

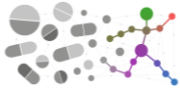
Zdravstvena ograničenja u svakodnevnim aktivnostima mogu imati posledice koje prevazilaze fizičko zdravlje i utiču na različite aspekte društvenog života i subjektivnog blagostanja. Cilj ovog rada je da ispita u kojoj meri su zdravstvena ograničenja povezana sa društvenim odnosima i subjektivnom srećom. Polazeći od pretpostavke da zdravstveni problemi mogu uticati ne samo na fizičko funkcionisanje već i na društvenu participaciju i kvalitet života, cilj rada je da se ispita u kojoj meri su zdravstvena ograničenja povezana sa učestalošću društvenih kontakata, socijalnom podrškom i subjektivnom srećom. Analiza je zasnovana na podacima iz Evropskog društvenog istraživanja (European Social Survey) runda 11, na nacionalno reprezentativnom uzorku odrasle populacije u Srbiji. Zdravstvena ograničenja operacionalizovana su kroz pitanje o ometanosti u svakodnevnim aktivnostima zbog dugotrajne bolesti, invaliditeta ili problema sa mentalnim zdravljem. Društveni odnosi merili su se učestalošću druženja sa prijateljima, rođacima i kolegama, kao i brojem osoba sa kojima ispitanici mogu da razgovaraju o ličnim stvarima, dok je

* E-mail: aleksandra.markovic1@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5219-4220>

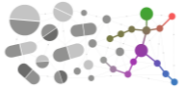
* E-mail: andrejkubicek@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4564-2827>

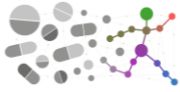
subjektivno blagostanje mereho skalom sreće. Analiza uključuje deskriptivnu statistiku, testove razlika između grupa i linearnu regresionu analizu. Rezultati pokazuju da ispitanici koji prijavljuju zdravstvena ograničenja u proseku ređe učestvuju u društvenim kontaktima i iskazuju niži nivo subjektivne sreće. Istovremeno, veličina mreže bliskih osoba sa kojima se može razgovarati o ličnim problemima ne razlikuje se značajno između ispitanika sa i bez zdravstvenih ograničenja. Regresiona analiza pokazuje da su odsustvo zdravstvenih ograničenja, češći društveni kontakti i veća socijalna podrška značajno povezani sa višim nivoom subjektivne sreće. Ovakvi rezultati ukazuju na to da zdravstvena ograničenja nisu samo medicinsko pitanje, već i važan društveni faktor koji utiče na društvenu participaciju i subjektivno blagostanje.

Ključne reči: zdravstvena ograničenja, subjektivno blagostanje, socijalna podrška, društveni kontakti

2

RADNI ASPEKT ZDRAVSTVENIH POTEŠKOĆA

Milana M. Ljubičić*

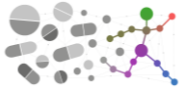
Univerzitet u Beogradu Filozofski fakultet

ZNAČAJ RADNOG ANGAŽMANA ZA LJUDE S MARGINE: IZ NJIHOVE PERSPEKTIVE

U ovom radu bavimo se istraživanjem značaja koji radno angažovanje ima za mentalno oboljele i u isto vrijeme siromašne ljude. Mentalna bolest, naročito ukoliko nije tretirana, može biti visoko ometajuća (i) u profesionalnom smislu. S druge strane, nezaposlenost, uz odsustvo formalnih servisa za podršku, oboljele ljude osuđuje na socijalnu izolaciju i siromaštvo. Jedan broj njih se tako nađe na margini društva: bolesni, stigantizovani, izolovani i siromašni. Drugim riječima, društveno isključeni. Da li radni angažman može da ih izvede iz ovog začaranog kruga? To je pitanje na koje smo tražili odgovor u ovoj analizi.

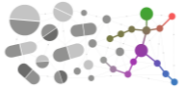
Nastojali smo da opišemo trajektorije izlaska sa, i ponovnog ulaska na tržište rada, kao i da istražimo kakvu ulogu rad ima u svakodnevici ovih ljudi i njihovim planovima za budućnost. Posebno, zanimalo nas je da utvrdimo kako status *biti zaposlen* uvezan sa njihovom mentalnom bolešću i slikom koju imaju o sebi. Istraživanjem je obuhvaćeno sedam ispitanika, uličnih prodavaca časopisa *Lice ulice*. Sa njima je vođen fokus grupni intervju, a potom su njihovi narativi analizirani.

* E-mail: milanaljubicic@yahoo.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1400-5705>

Nalazi su nedvosmisleno pokazali da *raditi* za njih ima višestruko značenje. Osim materijalne, njihova je dobit i emocionalna i u identitetskom smislu izuzetna. Za ove ljude to što su radno angažovani, ključni je dokaz da i oni pripadaju društvu.

Ključne riječi: mentalno oboljeli, siromaštvo, radni angažman, integracija.

Jelisaveta Fotić*

Univerzitet u Beogradu- Filozofski fakultet

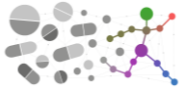
**RAD PACIJENATA I BIROKRATSKI REŽIMI BRIGE:
BIOSOCIJALNA PODRŠKA I INSTITUCIONALNA ISKUSTVA OSOBA
SA DIJABETESOM U SRBIJI**

Tema rada su svakodnevna iskustva osoba sa dijabetesom u Srbiji, gde se život sa hroničnom bolešću oblikuje na preseku koncepta rada pacijenata, birokratskih režima brige i biosocijalnih mreža podrške. Iako je u medicinskoj antropologiji razvijen koncept rada pacijenata, on je retko primenjivan u postsocijalističkim kontekstima, gde se neoliberalne transformacije zdravstvenih sistema odvijaju kroz dugotrajne procese institucionalne fragmentacije, birokratizacije i sve većeg povlačenja države iz oblasti brige. Ovaj rad doprinosi popunjavanju te praznine, ispitujući kako se rad pacijenata formira u specifičnim uslovima postsocijalističke neoliberalizacije zdravstva.

Polazeći od etnografskog istraživanja sprovedenog među članicama i članovima udruženja za borbu protiv dijabetesa grada Beograda Plavi krug, u radu se pokazuje da upravljanje dijabetesom prevazilazi medicinske i terapijske prakse i obuhvata intenzivan administrativni, organizacioni i emocionalni rad, koji postaje trajna dimenzija svakodnevice.

* E-mail: jecafotic@gmail.com

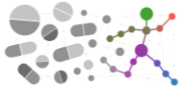
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0521-0539>

Iako su prava na biotehnologije, obrazovnu inkluziju i socijalnu podršku formalno garantovana, u praksi se ona ostvaruju kao uslovna, reverzibilna i zavisna od kontinuiranog angažmana pacijenata, njihovih porodica i udruženja. Istraživanje je obuhvatilo posmatranje sa učestvovanjem, polustrukturisane intervjuje sa ljudima sa dijabetesom, te antropološku analizu karaktera društvenih promena postsocijalističke neoliberalizacije, analizu promena na nivou zdravstvenih institucija, javnih politika, kao i samog udruženja.

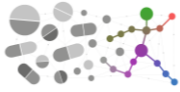
Analiza pokazuje da se u datom kontekstu odgovornost za funkcionisanje sistema brige u velikoj meri premešta na pojedince, dok birokratske procedure i administrativne interpretacije pravilnika postaju ključni mehanizmi upravljanja hroničnošću. Plavi krug ima centralnu ulogu u životima sagovornika, funkcionišući kao posrednik između pacijenata i institucija, kao izvor znanja, emocionalne podrške i kolektivnog zagovaranja, ali i kao neformalna infrastruktura brige koja nadomešćuje systemske praznine. Rad pokazuje da se savremeno iskustvo života sa dijabetesom oblikuje u napetosti između formalno garantovanih prava i neformalne borbe za njihovu realizaciju, pri čemu rad pacijenata ostaje centralna, ali institucionalno neprepoznata osnova funkcionisanja zdravstvenog i socijalnog sistema.

Ključne reči: rad pacijenata; dijabetes; birokratija; biosocijalnost; zdravstvene institucije.

3

PRAVNI I KRIMINOLOŠKI ASPEKT ZDRAVSTVENIH POTEŠKOĆA

Danica Vasiljević-Prodanović*

Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

Zoran Pavlović*

Univerzitet Privredna akademija, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe

Milica Kovačević*

Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

SOCIJALNA INKLUZIJA KAO OSNOVNO PRAVO OSOBA SA INVALIDITETOM*

Socijalna inkluzija osoba sa invaliditetom je fundamentalno pitanje ljudskih prava i ključna komponenta razvoja humanog društva. Odnosi se na proces poboljšanja sposobnosti, mogućnosti i dostojanstva osoba sa invaliditetom kako bi u potpunosti mogle da učestvuju u društvu. Uprkos napretku u zakonodavstvu i podizanju svesti, mnoge prepreke – fizičke, socijalne, ekonomske, kao i stavovi o osobama sa invaliditetom, i dalje ograničavaju njihov pristup obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj zaštiti i ravnopravnom životu u zajednici. Ovaj rad ukazuje na značaj inkluzivnih politika, mera obezbeđivanja pristupačnosti, jednakih mogućnosti, jačanja samostalnosti i učešća u društvenom životu. Takođe se naglašava uloga državnih institucija, nevladinih organizacija i celokupne

* E-mail: danicavasiljevic@fasper.bg.ac.rs

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5236-1308>

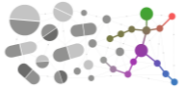
* E-mail: zoran.pav@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9625-1298>

* E-mail: milica.kovacevic@fasper.bg.ac.rs

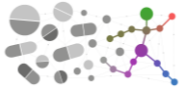
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0458-8193>

* Ovaj rad je rezultat rada na projektu Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (br. Ugovora 451-03-34/2026-03/200096).

zajednice u promovisanju inkluzivnog okruženja i borbi protiv stigme i diskriminacije. Usvajanjem pristupa zasnovanog na pravima i podsticanjem aktivnog učešća, društvo može da obezbedi da su osobe sa invaliditetom osnažene, cenjene i uključene, što u krajnjoj liniji doprinosi pravednijim odnosima i prihvatanju različitosti.

Ključne reči: socijalna inkluzija; invaliditet; pristupačnost; jednake mogućnosti; ljudska prava.

Filip Mirić*

Pravni fakultet Univerziteta u Nišu

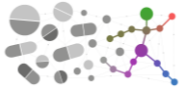
PREVENCIJA VIKTIMIZACIJE OSOBA SA INVALIDITETOM KAO PREDUSLOV STVARANJA INKLUZIVNOG DRUŠTVA

Zbog naročite ranjivosti uzrokovane brojnim zdravstvenim problemima sa kojima se suočavaju, osobe sa invaliditetom su u povišenom riziku od viktimizacije, naročito kada su u pitanju kriminalitet nasilja, krivična dela protiv života i tela, krivična dela protiv imovine, krivična dela, protiv polne slobode i protiv prava čoveka i građanima. Procenjuje se da u pogledu viktimizacije osoba sa invaliditetom postoje veoma veliki udeo tamnih broji, što dodatno otežava njihovu zaštitu. Autor u radu analizira mehanizme krivičnopravne zaštite osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji, ne samo sa normativnog, već i sa šireg društvenog aspekta, posmatrajući ih kao preduslov stvaranja inkluzivnog društva. Cilj rada je da se istakne potreba sinergijskog delovanja svih društvenih činilaca u procesu stvaranja inkluzivnog društva.

Ključne reči: kriminalitet, osobe sa invaliditetom, krivično pravo, inkluzija.

* E-mail: filip.miric@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3066-070X>

Vida Vilić*

Klinika za dentalnu medicinu Niš

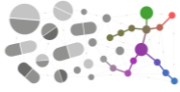
PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA OSOBA SA ZDRAVSTVENIM POTEŠKOĆAMA U KONTEKSTU ANTIDISKRIMINACIONIH PROPISA I JEDNAKOG PRISTUPA STOMATOLOŠKIM USLUGAMA

Predmet rada je psihosocijalna adaptacija osoba sa zdravstvenim poteškoćama u kontekstu antidiskriminacionih propisa i jednakog pristupa stomatološkim uslugama. Psihosocijalna adaptacija podrazumeva proces prevazilaženja stigmatizacije, jačanja samopouzdanja i integracije u društvo, dok antidiskriminacioni zakoni obezbeđuju pravni okvir za ravnopravan tretman svih pacijenata. U radu su analizirani relevantni međunarodni i nacionalni propisi koji garantuju zabranu diskriminacije, kao i praktične prepreke koje se javljaju u stomatološkoj praksi – arhitektonske, komunikacione i organizacione barijere. Poseban akcenat stavljen je na značaj univerzalnog dizajna, edukaciju stomatologa i primere dobre prakse koji doprinose inkluzivnom zdravstvenom sistemu.

Psihosocijalna adaptacija osoba sa zdravstvenim poteškoćama ne može se posmatrati odvojeno od društvenog i pravnog okvira u kojem se odvija. Stomatološke usluge, kao deo opšte zdravstvene zaštite, moraju biti dostupne svima, bez obzira na fizičke, psihičke ili socijalne poteškoće. Diskriminacija u pristupu zdravstvenim uslugama, pa samim tim i stomatološkim, predstavlja ozbiljnu prepreku integraciji i očuvanju kvaliteta

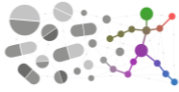
* E-mail: vila979@gmail.com

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-1413-4037>

života ovih osoba. Antidiskriminacioni propisi i zakoni o pravima pacijenata postavljaju temelje za jednak tretman, ali njihova primena u praksi zahteva stalnu kontrolu, edukaciju zdravstvenih radnika i podizanje svesti javnosti. Psihosocijalna adaptacija osoba sa zdravstvenim poteškoćama zavisi od uklanjanja diskriminacionih barijera i obezbeđivanja jednakog pristupa stomatološkim uslugama, čime se ostvaruje pravo na zdravlje i unapređuje kvalitet života.

Ključne reči: psihosocijalna adaptacija, zdravstvene poteškoće, antidiskriminacioni propisi, prava pacijenata, stomatološke usluge.

Jasna Stojanović*

Advokatska kancelarija Jasna Lj. Stojanović

Olivera Čulibrk*

Udruženje obolelih od kronove bolesti i ulceroznog kolitisa Srbije - Ljiljan Đaković

IZVAN DIJAGNOZE: MOJA DIJAGNOZA JE NEVIDLJIVA. MOJA PRAVA NISU!

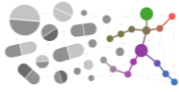
Osobe sa zapaljenskim bolestima creva (IBD) suočavaju se sa paradoksom „nevidljivog invaliditeta“. Dok su simptomi bolesti fizički prisutni, pravni i socijalni status pacijenta često ostaje nedefinisan u očima sistema i okruženja. Hipoteza rada je da nedostatak pravne pismenosti direktno narušava proces psihosocijalne adaptacije, stvarajući hronični stres usled straha od diskriminacije ili gubitka egzistencije u svim fazama života – od obrazovanja do radnog odnosa.

Usled kompleksnosti pravne regulative u Srbiji, pacijenti su često u podređenom položaju u odnosu na sistem. Postoji jasan jaz između zakonski zagarantovanih prava i njihove praktične primene, što negativno utiče na socio-ekonomski status i mentalno zdravlje obolelih, ostavljajući ih bez adekvatne zaštite u oblastima socijalnog osiguranja i radnog prava.

Udruženje UKUKS, u saradnji sa advokaticom Jasnom Lj. Stojanović, pokrenulo je kampanju „Izvan dijagnoze: Moja dijagnoza je nevidljiva. Moja prava nisu.“ Okosnicu čine tematski vodiči koji obuhvataju: radna prava i

* E-mail: advjasnastojanovic@gmail.com

* E-mail: olivera.culibrk@ukuks.org

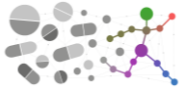

njihovu zaštitu, pravo na obrazovanje, prava u vezi sa zapošljavanjem, pravnu zaštitu osoba sa invaliditetom (OSI) i socijalna prava. Metodološki pristup se zasniva na prevođenju normativnih akata u nivo praktičnih rešenja. Izlaganje analizira proces izrade brošura, interaktivne metode prikupljanja pravnih dilema pacijenata putem digitalnih platformi, kao i rešenja za tri najčešća scenarija kršenja prava u praksi.

Očekuje se da će diskusija potvrditi da pravno osnaživanje predstavlja esencijalnu komponentu psihosocijalne adaptacije. Pomeranjem fokusa sa same dijagnoze na aktivno upravljanje pravnim statusom, pacijent dobija alat za očuvanje dostojanstva i sigurnosti.

Zaključuje se da je integracija pravne podrške u rad udruženja pacijenata neophodan korak ka potpunoj socijalnoj inkluziji i unapređenju kvaliteta života hronično obolelih u Srbiji.

Ključne reči: IBD, radna prava, nevidljivi invaliditet, psihosocijalna adaptacija, pravno osnaživanje.

Maša Marković*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

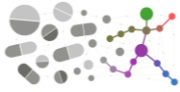
LEKARSKA GREŠKA I INSTITUCIONALNI ODGOVOR: IZMEĐU PRAVNE ZAŠTITE I SEKUNDARNE TRAUMATIZACIJE PACIJENATA

Kako medicinske, tako i pravne činjenice ukazuju na to da u lekarskoj delatnosti dolazi do grešaka koje mogu imati dalekosežne posledice po život i zdravlje pacijenata. Ukoliko lekarska greška nastane, u najvećem broju slučajeva institucionalni odgovor dobija se kroz pokrenuti krivični, odnosno parnični postupak, sve sa ciljem utvrđivanja odgovornosti i obezbeđivanja naknade štete oštećenim licima. Cilj rada je utvrditi u kojoj meri institucionalni odgovor na lekarsku grešku doprinosi ostvarivanju pravne zaštite pacijenata, a u kojoj meri može predstavljati izvor sekundarne traumatizacije pacijenata.

U radu se analizira normativni okvir koji se odnosi na pitanje odgovornosti za lekarsku grešku, uz sagledavanje institucionalnog odgovora kroz perspektivu učesnika postupka i njegovog uticaja na psihosocijalnu adaptaciju pacijenata. Posebna pažnja posvećena je načinu na koji učesnici postupka doživljavaju proces utvrđivanja odgovornosti, uzimajući u obzir dugotrajnost postupka, složenost dokazivanja, kao i uticaj ponovnog razmatranja traumatičnog događaja na psihičko stanje oštećenih lica. Istovremeno, analiza pravne prakse ukazuje na to da

* E-mail: mashamarkovickg@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7269-629X>

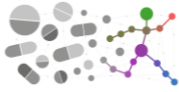
institucionalna reakcija na lekarske greške ne prati uvek težinu posledica po najvažnija zaštićena dobra. Uz to, dosadašnji relativno mali broj pokrenutih sudskih postupaka i blaže krivične sankcije doprinose percepciji nedovoljne odgovornosti i izostanka jasne profesionalne i društvene osude. U takvim okolnostima, otvara se pitanje u kojoj meri način na koji pravni sistem reaguje na lekarske greške može uticati ne samo na ostvarivanje pravne zaštite, već i na stepen poverenja pacijenata u institucije, kao i na proces njihove psihosocijalne adaptacije.

Ključne reči: lekarska greška, pravna zaštita, odgovornost za lekarsku grešku, sekundarna traumatizacija, psihosocijalna adaptacija.

4

KRIMINALITET I PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA ZDRAVSTVENE POTEŠKOĆE

Teodora Gojković*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

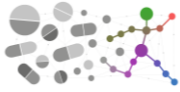
RELIGIOZNOST, PATNJA I POTRAGA ZA SMISLOM U ZATVORU: IZMEĐU INSTITUCIONALNE DEPRIVACIJE I ZDRAVSTVENE RANJIVOSTI

Zatvor predstavlja specifičan institucionalni i socijalni kontekst koji značajno oblikuje iskustva lica lišenih slobode. Klasična sociološka istraživanja totalnih institucija ukazuju na to da boravak u zatvoru podrazumeva suočavanje sa različitim oblicima institucionalne deprivacije, gubitkom autonomije i redukovanim socijalnim kontaktima, što može dodatno otežati adaptaciju na organizaciju zatvorskog života. Ovi izazovi posebno dolaze do izražaja kod osuđenih lica koja se suočavaju sa zdravstvenim poteškoćama, a za koja zatvorsko okruženje može predstavljati dodatni izvor psihološkog i socijalnog opterećenja. S obzirom na to, cilj rada je da ispita ulogu religioznosti kao potencijalnog resursa u procesima suočavanja sa patnjom, zdravstvenom ranjivošću i institucionalnim ograničenjima u zatvorskom okruženju.

Polazeći od uvida sociologije religije i savremenih istraživanja religijskog suočavanja sa stresom, rad analizira načine na koje religijska uverenja i prakse mogu delovati kao mehanizmi interpretacije životnih iskustava, izvor smisla i strategija suočavanja sa zdravstvenim i institucionalnim izazovima. Posebna pažnja posvećena je načinu na koji

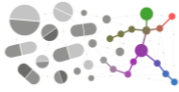
* E-mail: teodoragojkovic9@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9489-3772>

religioznost funkcionise kao socijalni i simbolički resurs unutar zatvorskog okruženja, doprinoseći psihološkom blagostanju, razvoju strategija suočavanja i održavanju socijalne stabilnosti. Analiza ukazuje na to da religijski resursi mogu imati značajnu ulogu u procesima suočavanja sa zdravstvenom ranjivošću i institucionalnom deprivacijom, te ukazuje na značaj uključivanja religijskih i duhovnih dimenzija u šire razumevanje iskustava života u zatvorskim ustanovama.

Ključne reči: religioznost, zatvorsko okruženje, institucionalna deprivacija, zdravstvena ranjivost, potraga za smislom.

Svetlana Pavlović*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Ana Paraušić Marinković*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA TRUDNICA U ZATVORIMA*

Tretman i uslovi života u zatvorima izvršiteljki krivičnih dela relativno dugo su bile nedovoljno istražene teme penoloških, kriminoloških i psiholoških ispitivanja, što je fenomen koji se uobičajeno objašnjavao niskom stopom kriminaliteta koje vrše žene i manjim udelom žena u ukupnoj strukturi zatvorenih lica. Imajući u vidu da pojedine statistike ukazuju na trend rasta broja žena u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija, pitanje njihovog tretmana i kvaliteta života u ovim institucijama postaje sve aktuelnije, a posebno imajući u vidu da su zatvori primarno dizajnirani prema potrebama muškaraca.

Posebno vulnerabilan deo zatvoreničke populacije čine osuđene trudnice, koje se suočavaju sa fiziološkim promenama, psihološkim izazovima i restriktivnim okolnostima institucionalnog zatvaranja. Specifičnosti zatvorskog okruženja, uključujući restrikcije kretanja, ograničen pristup podršci i stigmatizacija mogu negativno uticati na

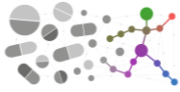
* E-mail: pavlovic.sc@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7790-2692>

* E-mail: parausicana@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7880-7379>

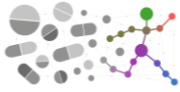
* Ovaj rad je nastao kao rezultat angažovanja autora u skladu sa Planom rada Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja za 2026. godinu (na osnovu ugovora br. 451-03-33/2026-03/200039) sa Ministarstvom nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije.

mentalno zdravlje trudnica kada većina njih oseća posebno izraženu ranjivost i izolaciju tokom trudnoće. Stoga je cilj ovog rada, sistematizacija dosadašnjih saznanja o fenomenu psihosocijalne adaptacije trudnica koje se nalaze na izvršenju kazne zatvora, sa posebnim osvrtom na njihovo emocionalno stanje, socijalne odnose i proces pripreme za majčinstvo. Za ove potrebe, izvršen je pregled dostupne literature, kao i relevantnih međunarodnih i nacionalnih propisa u oblasti tretmana trudnica u zatvorskim uslovima.

Prema rezultatima sprovedene analize, psihosocijalnu adaptaciju osuđenih trudnica moguće je posmatrati u nekoliko različitih, ali međusobno povezanih konteksta: emocionalna adaptacija, socijalna adaptacija, adaptacija na institucionalne uslove, majčinski identitet i priprema za roditeljstvo i strategije suočavanja (eng. *coping*). Ipak, nedovoljno je nalaza o tome šta doprinosi psihosocijalnoj adaptaciji žena koje se nalaze u zatvorima tokom trudnoće, dok istovremeno dostupni programi često nisu efikasni u rešavanju problema sa kojima se trudnice i porodilje suočavaju u ovom kontekstu. Razumevanje faktora povezanih sa kvalitetom života trudnica u zatvorima može značajno doprineti unapređenju politika i programa namenjenih zaštiti reproduktivnog zdravlja i dobrobiti žena u penalnim ustanovama.

Ključne reči: psihosocijalna adaptacija, trudnoća, trudnoća u zatvoru, zatvor, osuđena lica.

Jasmina Igrački*

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

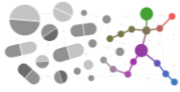
UTICAJ MENTALNOG ZDRAVLJA ČLANOVA PORODICE NA KRIMINALNO PONAŠANJE*

Rad istražuje psihološke faktore koji utiču na kriminalitet unutar porodice, fokusirajući se na mentalno zdravlje članova porodice kao ključni element. Analizirajući različite studije i teorije, analizirano je kako poremećaji mentalnog zdravlja, poput depresije, anksioznosti i zavisnosti od psihoaktivnih supstanci, mogu doprineti nasilnom ponašanju i kriminalnim aktivnostima. Takođe, autor razmatra uticaj porodične dinamike, kao što su disfunkcionalni obrasci komunikacije i emocionalne povezanosti na razvoj kriminalnog ponašanja. Istraživanje ukazuje na to da podrška i intervencije usmerene na poboljšanje mentalnog zdravlja članova porodice mogu značajno smanjiti rizik od kriminaliteta. Ovaj rad naglašava važnost holističkog pristupa u prevenciji kriminala, koji uključuje rad sa porodicama kako bi se stvorilo zdravije okruženje i smanjila mogućnost pojave kriminalnih aktivnosti.

Ključne reči: porodica, kriminalitet, mentalno zdravlje, prevencija, socijalna podrška

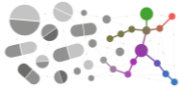
* E-mail: jasminaiграcki@yahoo.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0533-9033>

* Ovaj rad je nastao kao rezultat angažovanja autora u skladu sa Planom rada Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja za 2026. godinu (na osnovu ugovora br. 451-03-33/2026-03/200039 sa Ministarstvom nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije).

5

PSIHOSOCIJALNA ADAPTACIJA NA ZDRAVSTVENE POTEŠKOĆE IZ UGLA UDRUŽENJA GRAĐANA

Nadežda Satarić*

Srpsko udruženje za Alchajmerovu bolest

Slađana Pavković*

Fakultet za Medicinske i Zdravstvene nauke Universiteta na Tasmaniji

SOCIJALNA PODRŠKA OSOBAMA SA DEMENCIJOM I SRODNICIMA KOJI BRINU O NJIMA

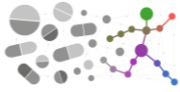
Demencija je grupa simptoma uzrokovanih neurodegenerativnim bolestima mozga, najčešće Alchajmerovom bolešću. Karakterišu je gubitak kognitivnih funkcija, promene ličnosti i ponašanja, te postepeni gubitak svakodnevnih veština. U Srbiji demencija nije prepoznata kao zdravstveni prioritet, iako pogađa i obolele i njihove porodice. Negu u 80% slučajeva pruža porodica. Cilj našeg istraživanja je ispitati koje oblike socijalne podrške negovatelji koriste i šta im najviše nedostaje.

Srpsko udruženje za Alchajmerovu bolest (SUAB) je u više navrata sprovedilo istraživanje o potrebama negovatelja osoba sa demencijom. Nedavno je završeno novo istraživanje o vidovima socijalne podrške koje je uključilo 20 intervju sa negovateljima osoba sa demencijom. Evidencija dobijena iz intervju je analizirana reflektivnim tematskim analizama a prethodni upitnici su podvrgnuti deskriptivnoj statistici. Rezultati svih dosadašnjih istraživanja obrađeni su metodološkom triangulacijom.

* E-mail: nada@amity-yu.org

* E-mail: sladana.pavkovic@gmail.com

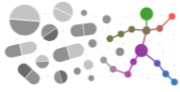
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3082-8533>

Dosadašnja Istraživanja koje je SUAB sproveo na negovateljima objedinjena su u sledećim temama i podtemama: “Ja brinem o osobi sa demencijom a ko brine o meni?” (podteme: Zdravstveni i Socijalni sistem niti dovoljno poznaju, niti priznaju demenciju; Moje vreme ne postoji - ja sam samo negovatelj; SUAB je podrška ali potrebe su mnogo veće), Lekar prepisuje lekove a za sve ostalo snađite se sami (podtema: Da nema SUAB-a negovatelji ne bi znali za nefarmakoloske terapije); Prepreka u pružanju nege nije samo sistem već i “drugi”; Pomoć u kući ako si srećne ruke; Porodica je najvažnija karika podrške a ta karika puca; Dnevni centar je urgentan – to bi promenilo život negovateljima (podtema: Smanjiti društvenu izolovanost i stigmatu a omogućiti predah).

Socijalna podrška koju SUAB pruža osobama sa demencijom i negovateljima primenom rekreativnih, kreativnih i kognitivnih aktivnosti kao i psiho-socijalne podrške je značajna ali nedovoljna. Neophodno je uključivanje državnih struktura da bi život osoba sa demencijom i negovatelja dobio na kvalitetu.

Ključne reči: demencija, srodnici-negovatelji, SUAB, socijalna podrška, porodica.

Marija Jovanović Stojaković*

CEPORA – Centar za pozitivan razvoj dece i omladine, Beograd, Srbija

Lidija Bukvić*

*Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju,
CEPORA – Centar za pozitivan razvoj dece i omladine, Beograd*

Dragana Bogičević*

*Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju,
CEPORA – Centar za pozitivan razvoj dece i omladine, Beograd*

Branislava Popović-Čitić*

*Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju,
CEPORA – Centar za pozitivan razvoj dece i omladine, Beograd*

OSNAŽIVANJE MLADIH SA ZDRAVSTVENIM TEŠKOĆAMA KROZ PROGRAMSKI MODEL KLUBA PODRŠKE ZA MLADE

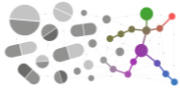
Mladi sa zdravstvenim teškoćama često se suočavaju sa izazovima koji prevazilaze medicinske aspekte bolesti i obuhvataju poteškoće u socijalnoj uključenosti, mentalnom zdravlju, vršnjačkim odnosima i osećaju pripadnosti zajednici. Iskustvo bolesti može biti praćeno stigmatizacijom, socijalnom izolacijom i ograničenim mogućnostima za aktivno učešće u društvenim aktivnostima. U tom kontekstu, pristupi zasnovani na

* E-mail: marija.jovanovic@cepora.org
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-8935-9816>

* E-mail: lidija.bukvic@cepora.org
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8161-1337>

* E-mail: dragana.bogicevic@cepora.org
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-0388-2968>

* E-mail: bpc@fasper.bg.ac.rs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1076-5838>

principima omladinskog rada i podrške u zajednici mogu predstavljati značajan resurs u procesu psihosocijalne adaptacije i osnaživanja mladih.

Cilj rada je da predstavi programski model Kluba podrške za mlade, programa koji od 2020. godine u kontinuitetu sprovodi CEPORA – Centar za pozitivan razvoj dece i omladine. Program funkcioniše kao inkluzivan prostor podrške u zajednici namenjen mladima sa različitim potrebama i iskustvima, uključujući i mlade sa zdravstvenim i psihijatrijskim teškoćama. Metodološki pristup zasniva se na analizi iskustava iz prakse, sistematizaciji programskih aktivnosti i interpretaciji nalaza proisteklih iz realizacije programa.

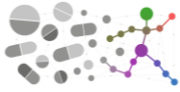
Rezultati ukazuju na značaj metodologije rada zasnovane na kombinaciji strukturiranih grupnih aktivnosti, neformalnog učenja i tematskih sekcija (sportske, čitalačke, pozorišne i likovne), kroz koje se podstiče razvoj ličnih i socijalnih kompetencija, jačanje samopouzdanja i izgradnja vršnjačke mreže podrške. Poseban značaj imaju principi izgradnje odnosa poverenja, stvaranja sigurnog i podsticajnog prostora za učešće mladih, kontinuiteta rada i njihove aktivne participacije u planiranju i realizaciji aktivnosti. Ovakav pristup omogućava učesnicima da razvijaju osećaj pripadnosti, međusobne podrške i aktivne uključenosti u zajednicu.

Zaključno, iskustva iz rada Kluba podrške za mlade ukazuju da ovakvi programi mogu predstavljati značajan resurs u procesu psihosocijalne adaptacije mladih sa zdravstvenim teškoćama, doprinoseći njihovoj socijalnoj uključenosti i unapređenju kvaliteta života, kao i razvoju inkluzivnih programa podrške u lokalnim zajednicama. Ovi nalazi dodatno naglašavaju značaj razvoja sličnih modela u okviru lokalnih inicijativa

usmerenih na unapređenje dobrobiti i socijalne uključenosti mladih. Rad time ukazuje na potencijal omladinskog rada kao važnog okvira za razvoj inkluzivnih pristupa podrške mladima sa povećanom potrebom za podrškom.

Ključne reči: psihosocijalna adaptacija, mladi sa zdravstvenim teškoćama, omladinski rad, vršnjačka podrška, socijalna inkluzija.

Danica Vučić*

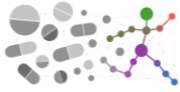
Nacionalna organizacija za retke bolesti Srbije (NORBS)

NORBS - MOST IZMEĐU SISTEMA I OBOLELIH OD RETKIH BOLESTI

Retke bolesti, iako pojedinačno veoma retke, ukupno pogađaju značajan broj ljudi i njihovih porodica, noseći sa sobom složene medicinske, psihološke i socijalne izazove. Nacionalna organizacija za retke bolesti Srbije (NORBS) ima ključnu ulogu u unapređenju kvaliteta života osoba koje žive sa retkim bolestima kroz pružanje informacija, zagovaranje i psihosocijalnu podršku. NORBS funkcioniše kao krovna organizacija usmerena na pacijente, koja povezuje obolele, njihove porodice, zdravstvene radnike i institucije sa ciljem jačanja sistema zdravstvene i socijalne zaštite.

Jedna od ključnih usluga koju NORBS pruža jeste Linija pomoći, namenjena pružanju pravovremenih, tačnih i dostupnih informacija pacijentima i njihovim porodicama. Linija pomoći pruža podršku u vezi sa dijagnostikom, mogućnostima lečenja, pravima pacijenata i dostupnim uslugama, ali predstavlja i važan izvor emocionalne podrške u trenucima neizvesnosti i stresa. Život sa retkom bolešću često podrazumeva dug i neizvestan put do dijagnoze, ograničen pristup adekvatnoj terapiji i nedostatak informacija. Ovi izazovi značajno utiču ne samo na fizičko zdravlje obolelih, već i na njihovo mentalno blagostanje, socijalnu uključenost i ukupan kvalitet života.

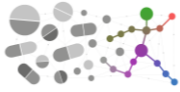
* E-mail: linijapomoci@norbs.rs

Porodice, kao primarni negovatelji, suočavaju se sa dodatnim opterećenjima, uključujući emocionalni stres, finansijski pritisak i socijalnu izolaciju. Kroz svoje aktivnosti, NORBS odgovara na ove izazove osnaživanjem pacijenata i njihovih porodica, podizanjem svesti javnosti i zagovaranjem sistemskih promena. Linija pomoći, posebno, predstavlja važan most između pacijenata i zdravstvenog i socijalnog sistema, doprinoseći boljoj psihosocijalnoj adaptaciji i razvoju otpornosti.

Ovaj prikaz ukazuje na značaj integrisane psihosocijalne podrške i ulogu organizacija pacijenata u unapređenju adaptacije, inkluzije i kvaliteta života osoba koje žive sa retkim bolestima.

Ključne reči: retke bolesti; organizacije pacijenata; psihosocijalna podrška; linija pomoći; kvalitet života.

Vesna Bondžić*

Ženski centar „Milica“

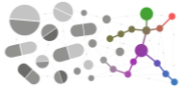
ONKOLOŠKO-SOCIJALNI NAVIGACIONI SISTEM I MREŽA CENTARA ZA PODRŠKU ŽENAMA SA RAKOM DOJKE I GINEKOLOŠKIM KARCINOMIMA

Uprkos napretku u dijagnostici i lečenju malignih bolesti, žene obolele od raka dojke i ginekoloških karcinoma u Srbiji suočavaju se sa izraženim psihosocijalnim, informacionim i logističkim izazovima tokom lečenja. Nedostatak vremena za komunikaciju sa zdravstvenim radnicima, nedovoljna informisanost i slaba povezanost zdravstvenog i sistema socijalne zaštite dovode do dodatnog opterećenja pacijentkinja i njihovih porodica.

Rezultati istraživanja sprovedenog na uzorku od 835 pacijentkinja pokazuju da je 60,4% imalo izraženu potrebu za podrškom pacijent-navigatora, dok je više od polovine ispitanica istovremeno iskazalo potrebu za psihosocijalnom podrškom i praktičnom pomoći u svakodnevnom funkcionisanju tokom lečenja. Ovi podaci ukazuju da podrška pacijentima ne može biti fragmentisana, već zahteva integrisan i kontinuiran pristup.

Rad predstavlja model Onkološko-socijalnog navigacionog sistema (OSNS), koji integriše edukaciju i angažovanje iskustvenih, socijalnih i kliničkih navigatora, kao i razvoj mreže lokalnih centara za podršku u saradnji sa zdravstvenim i socijalnim institucijama. Poseban akcenat

* E-mail: vesnabond67@gmail.com

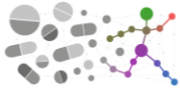

stavljen je na profesionalizaciju uloge pacijent-navigatora. Iskustvo preživljenog raka predstavlja snažan resurs, ali bez adekvatne edukacije, supervizije i jasno definisane odgovornosti, ono ne može odgovoriti na kompleksne potrebe drugih pacijenata.

OSNS model omogućava pravovremeno informisanje, emocionalnu i praktičnu podršku, kao i aktivno povezivanje pacijenata sa dostupnim pravima i uslugama. Na taj način, ovaj pristup ne samo da unapređuje kvalitet života tokom lečenja, već smanjuje osećaj nesigurnosti, dezorijentacije i socijalne izolacije.

Zaključno, ključno pitanje više nije da li pacijenti preživljavaju rak, već kako žive kroz i nakon lečenja. Upravo u tom prostoru između medicinskog ishoda i kvaliteta života, navigacioni sistemi i strukturisana podrška postaju neophodni, a ne dodatni segment zdravstvene zaštite.

Ključne reči: onkološka navigacija, psihosocijalna podrška, rak dojke, ginekološki karcinomi, pacijent-navigators

Stefan Zdravković*

Institut za sociološka istraživanja

ULOGA FEJSBUK GRUPE „PSIHOLOŠKA PODRŠKA“ U PRUŽANJU PSIHOSOCIJALNE POMOĆI LJUDIMA SA MENTALNIM POTEŠKOĆAMA

Predmet ovog rada tiče se razmatranja uloge Fejsbuk grupe „Psihološka podrška“ u pružanju odgovarajuće psihosocijalne pomoći osobama koje pate od različitih psihičkih problema sa prostora nekadašnje Jugoslavije.

Ciljevi rada su: utvrđivanje koji su to psihički problemi sa kojima su se članovi Fejsbuk grupe najčešće suočavali i kakvu su vrstu psihosocijalne podrške tražili od stručnjaka (administratora i moderatora) iz grupe; u kojoj meri je ova grupa dovela do promene maladaptivnih oblika ponašanja i mišljenja članova grupe i doprinela da se oni izbore sa datim psihičkim problemima; važnosti interakcije članova sa stručnjacima i deljenja ličnih iskustava sa drugim članovima iz grupe prilikom savladavanja problema i da li su preporučili drugim ljudima da na ovaj način potraže pomoć.

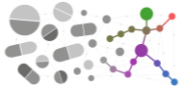
U radu smo koristili upitnik sa unapred ponuđenim odgovorima, a onlajn anketiranje je bilo sprovedeno na uzorku od 200 ispitanika i ispitanica. Važan oslonac u radu bila nam teorija grupne psihoterapije Irvina Jaloma i Molina Lešća koja nam je pomogla da ustanovimo

* E-mail: stefan.zdravkovic@f.bg.ac.rs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6117-0586>

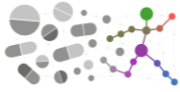
mehanizme uzrokovanja promene u ponašanju kod članova Fejsbuk grupe „Psihološka podrška“.

Ključne reči: Fejsbuk grupa, psihosocijalna pomoć, mentalni problemi, stručnjaci iz grupe, promena ponašanja.

6

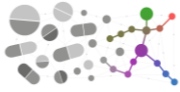
BIOGRAFIJE AUTORA

Vesna Nikolić Ristanović

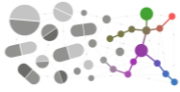
Vesna Nikolić-Ristanović je redovna profesorka (u penziji) Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu. Osnivačica je i dugogodišnja direktorka, a danas samostalna savetnica i članica Upravnog odbora, Viktimološkog društva Srbije. Aktivna je instruktorka joga sa licencom Joga saveza Srbije. Autorka je većeg broja radova iz oblasti kriminologije i viktimologije. Posebne oblasti njenih istraživanja su prava žrtava, nasilje nad ženama, žrtve rata, kriminalitet žena, podrška žrtvama i istina i pomirenje.

Nakon 2013. god, kada joj je dijagnostikovao kancer dojke, bavi se i istraživanjem sopstvenog iskustva i iskustava drugih ljudi koji su se našli u sličnoj situaciji. Nalaze istraživanja je predstavila na naučnim konferencijama i u naučnim radovima. Bavljenje ovom temom na taj način, kao i kroz kreativno pisanje i pružanje neformalne podrške osobama kojima je potrebna, smatra važnim delom svog procesa oporavka, lične transformacije i posttraumatskog rasta. Posmatranje sopstvenog iskustva kao jednog od mnogih, odnosno kao dela celine a ne fragmentarno, pomoglo joj je da se od njega distancira, da povratu narušenu ravnotežu i kontrolu nad sopstvenim životom. Uz to, vođena feminističkim principom *lično je političko*, smatra da njeno iskustvo nije samo njena privatna stvar već da je ono što je iz njega naučila važno i za druge.

Danica Vasiljević-Prodanović

Danica Vasiljević-Prodanović je redovni profesor na Univerzitetu u Beogradu - Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, na kojem predaje, na svim nivoima studija, na predmetima: Osnovi penologije, Osnove sistema izvršenja krivičnih sankcija, Izvršenje alternativnih krivičnih sankcija, Formalna i neformalna socijalna kontrola, Istraživanja u kriminologiji, viktimologiji i društvena reakcija na delinkventna ponašanja. Angažovana je na izvođenju nastave i na drugim visokoškolskim ustanovama u zemlji. Glavne oblasti njenog interesovanja su: izvršenje krivičnih sankcija, postpenalna zaštita, maloletnička delinkvencija, restorativna pravda, nasilje u porodici, prava osoba sa invaliditetom, inkluzivno obrazovanje, pedagogija mladih sa poremećajima ponašanja, socijalna rehabilitacija. Objavila je veliki broj naučnih i stručnih radova, autor je tri monografije i učesnik brojnih domaćih i međunarodnih naučnih konferencija. Učestvovala je u realizaciji više projekata, među kojima se izdvaja projekat „Podrška uspostavljanju sistema alternativnog kažnjavanja u Srbiji“ Ministarstva pravde Republike Srbije. Bila je članica radne grupe Ministarstva pravde Republike Srbije za izradu Strategije za socijalnu reintegraciju i prihvat osuđenih lica.

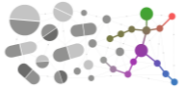

Zoran Pavlović

Prof. dr Zoran Pavlović redovni je profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu, gostujući profesor na Istočnokineskom Univerzitetu za političke nauke i pravo u Šangaju i Professor et dr honoris causa Univerziteta u Pečuju. Njegova istraživanja obuhvataju međunarodno javno i krivično pravo, ljudska prava, kriminologiju i viktimologiju. Objavio je veliki broj naučnih i stručnih radova, autor je monografija i udžbenika i urednik izdanja iz oblasti krivičnog prava, zaštite ljudskih prava i kulture sećanja. Obavljao je dužnost Pokrajinskog zaštitnika građana – ombudsmana, Okružnog javnog tužioca u Novom Sadu i dobitnik je više domaćih i međunarodnih priznanja.

Milica Kovačević

Milica Kovačević je doktorirala na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Položila je pravosudni ispit. Vanredni je profesor na Univerzitetu u Beogradu - Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Odeljenje za prevenciju i tretman poremećaja ponašanja, gde, između ostalog, predaje na kursevima: Delinkvencija dece i pravna reakcija, Osnovi krivičnog prava i Maloletničko krivično pravo. Ključne oblasti njenog interesovanja obuhvataju: prava deteta, ljudska i manjinska prava, zločine mržnje, položaj maloletnih prestupnika, obrazovanje, zabranu diskriminacije i antidiskriminacione prakse. Autor je tri monografije i većeg broja naučnih radova.

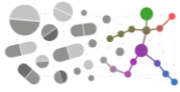

Ana Batrićević

Ana Batrićević rođena je u Beogradu 1985. godine. Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu završila je 2009. godine. Doktorirala je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Nišu 28.06.2012. godine na temu „Krivičnopravna zaštita životinja“. Zaposlena je na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu od 2009. godine. U zvanje naučni savetnik izabrana je 2024. godine. Njene istraživačke oblasti obuhvataju: resocijalizaciju osuđenih lica tokom izvršenja kazne lišenja slobode, sa fokusom na inovativne pristupe rehabilitaciji i socijalnoj reintegraciji, ekološko-pravnu zaštitu životne sredine od negativnih antropogenih uticaja, a u kontekstu zaštite prava na zdravlje, životnu sredinu, kao i sprečavanje diskriminacije marginalizovanih grupa. Svojim radom doprinosi ostvarivanju uvida u pomenute oblasti na inovativan način - primenom istraživačkog metoda dokumentarnog fotografisanja tokom rada sa osuđenim licima radi njihove resocijalizacije, ali i prilikom istraživanja različitih društveno angažovanih tema. Autor je i koautor deset monografija, većeg broja radova u domaćim i stranim naučnim časopisima, kao i saopštenja na nacionalnim i međunarodnim naučnim konferencijama.

Violeta Tadić

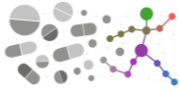
Dr Violeta Tadić je naučni saradnik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja. Rođena je 1995. godine u Loznici. Osnovne i master akademske studije završila je na Fakultetu bezbednosti Univerziteta u Beogradu. Doktorsku disertaciju na temu „Školska klima i prosocijalno ponašanje kao faktori bezbednosti u srednjim školama“,

odbranila je 2023. godine na matičnom Fakultetu bezbednosti. Radni odnos na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu zasnovala je 2023. godine u zvanju naučni saradnik. Autorka je monografije „Učeničko ponašanje i bezbednost u školi“, te brojnih naučnih radova objavljenih u nacionalnim i međunardnom naučnim časopisima i prezentovanih na naučnim konferencijama. Svojim naučno-istraživačkim angažmanom nastoji da ukaže na značaj i doprinese povezivanju oblasti kao što su psihosocijalno blagostanje mladih i osoba sa zdravstvenim poteškoćama, prevencija problema u ponašanju mladih, bezbednost i edukacija, te brojne druge.

Azra Šoljanin

Azra Šoljanin rođena je u Sjenici 1995. godine. Integrisane akademske studije farmacije završila je u Bosni i Hercegovini kao najbolji student generacije sa izuzetnim prosekom ocena 9,87. Trenutno je Kandidatkinja za doktorske studije na Medicinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na studijskom programu Farmacija, gde je u dosadašnjem toku studija ostvarila izvanredan akademski uspeh sa prosečnom ocenom 10,00. U okviru svog doktorskog istraživanja ostvarila je značajne međunarodne akademske kontakte i istraživačku saradnju sa više renomiranih univerziteta, uključujući Univerzitet u Lisabonu, NOVA Univerzitet u Lisabonu, Univerzitet u Portu, Univerzitet u Pekingu, Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Zagrebu i Univerzitet u Kataru. Kroz ove akademske interakcije aktivno doprinosi razmeni znanja i razvoju međunarodne naučne saradnje u oblasti farmacije i javnog zdravlja. Njene istraživačke oblasti obuhvataju zdravstvenu ekologiju, upravljanje

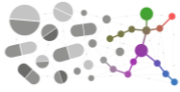
farmaceutskim otpadom i javno zdravlje, sa posebnim fokusom na uticaj farmaceutskih zagađivača na životnu sredinu i zdravlje ljudi. U svom naučno-istraživačkom radu nastoji da interdisciplinarnim i komparativnim pristupom poveže ove oblasti, doprinoseći razvoju savremenih pristupa zaštiti životne sredine i unapređenju javnog zdravlja. Autorka je i koautorka više naučnih radova predstavljenih na domaćim i međunarodnim naučnim konferencijama.

Milana M. Ljubičić

Milana M. Ljubičić po obrazovanju je sociolog i sistemski porodični terapeut. Redovni je profesor Odeljenja za Sociologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Angažovana u nastavi na osnovnim studijama sociologije na na predmetima: Sociologija mentalnih poremećaja, Sociologija društvenih devijacija – kriminalitet, Sociologija zatvaranja/Penološka sociologija. Predaje Uvodu sistemsku porodičnu teoriju i terapiju, Sociologiju marginalizovanih grupa i Socioterapiju na master studijama, te Socijalnu patologiju na doktorskim studijama na matičnom fakultetu.

Važnije knjige:

- *Identitet(i) i mentalna bolest: analiza priča specijalnih pacijenata o sebi i drugima*, Beograd 2016;
- *Nasilje djece nad roditeljima*, Beograd, 2020. Ova monografija je nagrađena od strane Srpskog sociološkog društva 2020. godine kao najbolja knjiga iz oblasti sociologije za 2021. godinu

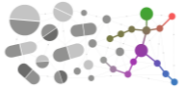

Jelisaveta Fotić

Jelisaveta Fotić je doktorantkinja antropologije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, gde se u svojoj disertaciji bavi životom ljudi sa dijabetesom između države i udruženja građana u Srbiji i Hrvatskoj. Zaposlena je na Balkanološkom institutu SANU gde je, između ostalog, asistent urednika časopisa *Balkanica*. Njene publikacije obuhvataju teme hroničnih bolesti, stigme kod dijabetesa i društvenih aspekata zdravlja u postsocijalističkom neoliberalnom kontekstu. Jelisaveta je aktivistkinja, istraživačica i edukatorica na polju dijabetesa, sa kojim i sama živi od pete godine života.

Filip Mirić

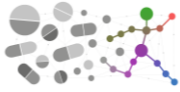
Dr Filip Mirić je rođen 1981. godine u Nišu. Diplomirao je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Nišu 2008. godine. Doktorirao je 4. novembra 2014. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Nišu, odbranivši doktorsku disertaciju *Savremena shvatanja fenomenologije i etiologije maloletničke delinkvencije*, čime je, sa odličnim uspehom, završio doktorske akademske studije prava i stekao naučni naziv doktora pravnih nauka za krivičnopravnu naučnu oblast. Dobitnik je nagrade kao najbolji student doktorskih akademskih studija prava Pravnog fakulteta Univerziteta u Nišu u školskoj 2010/2011. godini, po odluci Službenog glasnika Republike Srbije Dobitnik je i nagrade Viktimološkog društva Srbije za posebno kvalitetan naučnoistraživački rad iz oblasti viktimologije za 2013. godinu. Filip Mirić je objavio preko 160 naučnih članaka u naučnim časopisima iz oblasti krivičnog prava, kriminologije, viktimologije i zaštite prava osoba sa

invaliditetom Na predlog Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja iz Beograda, 21. maja 2024. godine, reizabran je u naučno zvanje naučnog saradnika od strane Matičnog naučnog odbora za pravo, ekonomiju i političke nauke Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije. (Ko)autor je više naučnih i stručnih monografija. Govori engleski i makedonski jezik.

Vida Vilić

Dr Vida Vilić je naučna saradnica koja je svoju profesionalnu karijeru započela u Osnovnom sudu u Nišu. Od 2011.godine radi kao pomoćnica direktora za pravne poslove na Klinici za dentalnu medicinu Niš u Nišu. Doktorirala je 2016. godine na Pravnom fakultetu u Nišu u okviru UNO Krivično pravo – Kriminologija. Objavila je veliki broj teorijskih i istraživačkih radova iz oblasti kriminologije i viktimologije, a učestvovala je i na brojnim stručnim sastancima, debatama, radionicama, okruglim stolovima i obrazovnim edukacijama. Pored svojih profesionalnih angažmana, dugogodišnja je aktivistkinja u građanskom i nevladinom sektoru. Aktivna je članica Ženskog istraživačkog centra za edukaciju i komunikaciju iz Niša i Viktimološkog društva Srbije. Učestvovala je na brojnim projektima koji su promovisali ljudska prava, prava žena, borbu protiv nasilja u porodici i programe zaštite od nasilja u porodici, promovisanje ženskog zdravlja, reformu pravnih studija, ženskim preduzetništvom i sl. Novembra 2017. godine bila je dobitnica nagrade viktimološkog društva Srbije kao najbolja mlada istraživačica za tu godinu. Februara 2020. godine istraživanje „Društveni i institucionalni odgovor na femicid u Srbiji I i II“ u kome je učestvovala a koje su realizovali Udruženje građanki Femplatz iz Pančeva

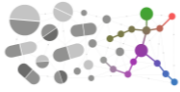
i Ženski istraživački centar za edukaciju i komunikaciju iz Niša nagrađeno je nagradom Anđelka Milić. Od 2020. godine jedna je od članica istraživačke grupe za Srbiju u okviru Evropske observatorije za femicid. Od aprila 2023.godine izabrana je za članicu redakcionog odbora časopisa Temida Viktimološkog društva Srbije za period 2023/24 i 2025/26. Od oktobra 2025.godine članica je Savetodavnog odbora projekta “Moja bezbedna zajednica: žene transformišu javne prostore” koji realizuje organizacija FemPlatz iz Pančeva.

Jasna Stojanović

Advokatica sa iskustvom u pružanju pravne podrške kompanijama i organizacijama u oblasti ugovornog i radnog i prava. Fokusirana na pravnu analizu, regulatornu usklađenost (GDPR) i izradu ugovora, uz sposobnost prevođenja kompleksnih pravnih pitanja u praktična poslovna rešenja. Iskustvo u radu na EU projektima i saradnji sa različitim sektorima doprinosi razumevanju potreba klijenata i efikasnom upravljanju pravnim rizicima.

Ključne veštine:

- Radno i regulatorno pravo: Dubinsko poznavanje radnog zakonodavstva i povezanih propisa, izrada stručnih publikacija, pravnu analizu i procesno zastupanje u radnim i parničnim postupcima.
- Pravna analiza i pisanje: Izražena sposobnost izrade pravnih mišljenja, stručnih vodiča i analitičkih dokumenata, zasnovanih

na domaćem pravu, sudskoj praksi i relevantnim međunarodnim standardima.

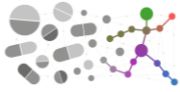
- Ugovorno pravo i regulatorna usklađenost (EU): Iskustvo u pripremi i pregledu ugovora, kao i u obezbeđivanju usklađenosti projekata i pravnih aranžmana sa pravilima evropskih fondova i donatorskim standardima

Olivera Čulibrk

Stručnjakinja u oblasti komunikacija i upravljanja projektima sa bogatim praktičnim iskustvom u kreiranju digitalnog sadržaja, koordinaciji kampanja i saradnji sa ključnim partnerima. Trenutno obavlja funkciju predsednice Udruženja za kronovu bolest i ulcerozni kolitis Srbije - Ljiljan Đaković, nacionalnog udruženja pacijenata sa IBD-om i delegatkinje Srbije u međunarodnoj federaciji udruženja pacijenata - IFCCA (International Federation of Chron's and colitis Associations), gde rukovodi komunikacionim strategijama, kampanjama i međusektorskim inicijativama. Po obrazovanju inženjer, marketingu pristupa analitički i strukturirano, uz oslanjanje na podatke, što spaja sa kreativnošću, proaktivnošću i snažnim organizacionim veštinama. Posедуje značajno iskustvo u radu sa regionalnim i međunarodnim timovima, agencijama i partnerima.

Ključne veštine:

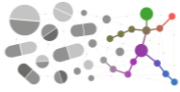
- Pisanje i komunikacija: Kreiranje članaka i tekstova prilagođenih javnosti i pacijentima.

- Digitalni marketing: Planiranje i realizacija sadržaja za društvene mreže i koordinacija multimedijalne produkcije (video, dizajn, copy).
- Odnosi sa medijima: Priprema brifinga i intervjua.
- Događaji: Komunikaciona podrška za konferencije i stručne skupove.
- Edukacija: Kreiranje poruka fokusiranih na podizanje svesti i edukaciju.
- Analitika i procesi: Strukturirano izveštavanje, praćenje rezultata (KPI) i donošenje odluka zasnovano na podacima.
- Organizacija: Dokumentovanje radnih procesa i sistematično vođenje komunikacije sa partnerima

Maša Marković

Maša Marković diplomirala je 2021. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu sa prosečnom ocenom 9,70. Master akademske studije na istom fakultetu završila je 2022. godine na krivičnompravnom modulu, podmodul Maloletničko krivično pravo sa prosečnom ocenom 10,00. Trenutno je student druge godine doktorskih akademskih studija na krivičnompravnoj užoj naučnoj oblasti na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

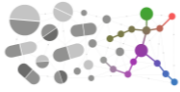

Pored pohvalnica Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu za postignute odlične rezultate tokom sve četiri godine osnovnih akademskih studija, stipendija Ministarstva prosvete nauke i tehnološkog razvoja, stipendija „Dositeja“ Fonda za mlade talente, izdvaja se osvojena nagrada Sekcije za kriminologiju Srpskog udruženja za krivičnopravnu teoriju i praksu za rad napisan na temu pod nazivom „Kazna zatvora u 21. veku“.

Od 2024. godine, Maša je zaposlena u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja u zvanju istraživač pripravnik. U okviru rada u Institutu, učestvovala je u realizaciji više nacionalnih i međunarodnih naučnoistraživačkih projekata, naučnih skupova i okruglih stolova, uz prezentovanje i objavljivanje radova u naučnim publikacijama. Svoj naučno-istraživački rad usmerava ka temama iz oblasti krivičnog prava, sa fokusom na krivičnopravnu reakciju na maloletničku delinkvenciju. Obavlja funkciju sekretara i koordinatora društvenih mreža Revije za kriminologiju i krivično pravo.

Teodora Gojković

Teodora Gojković (1999, Beograd) diplomirala je sociologiju 2021. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu kao najbolji student generacije (prosek 9,77), a master studije sociologije završila je 2022. godine sa prosekom 10,00. Doktorske studije sociologije upisala je školske 2022/2023. godine na istom fakultetu, gde je 2024. godine odbranila predlog teme doktorske disertacije „Pravoslavna religioznost osuđenika: Istraživanje u Kazneno-popravnom zavodu u Sremskoj Mitrovici“.

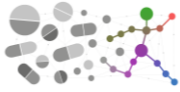

Tokom studija bila je stipendista Ministarstva prosvete i Fonda za mlade talente – nagrada „Dositeja“, a njen master rad ušao je u uži izbor za nagradu „Dr Zoran Đinđić“. Učestvovala je u X rundi Evropskog društvenog istraživanja kao terenski istraživač i tokom doktorskih studija bila angažovana kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Od 2023. godine zaposlena je u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu, gde radi u zvanju istraživač saradnik. Učestvovala je u realizaciji međunarodnog projekta *INNOVATE (HORIZON)* i aktivnostima diseminacije rezultata projekta PrisonLIFE. Bavila se i uređivačkim poslovima kao sekretar redakcije tematskog zbornika *Organization of Prison Life and Security in Prisons* i jedna od urednica knjige apstrakata konferencije *Critical Perspectives on the Emerging Forms of Global Solidarities*. Koordinator je za društvene mreže časopisa *Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja* i član Sociološkog naučnog društva Srbije.

Svetlana Pavlović

Svetlana Pavlović je istraživačica na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja i doktorantkinja psihologije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Tokom studija bila je angažovana u nastavi na Učiteljskom fakultetu i FASPER-u, kao i u Istraživačkoj stanici Petnica, gde i danas učestvuje u realizaciji programa psihologije. Istraživački je bila uključena u nacionalne i međunarodne projekte, uključujući projekte UNICEF-a i Saveta Evrope. Objavila je više naučnih radova. Njena interesovanja usmerena su na psihologiju ličnosti, razvoj i mentalno

zdravlje dece i adolescenata sa posebnim fokusom na emocionalne procese kod mladih prestupnika i odraslih osuđenih lica.

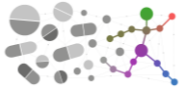
Ana Paraušić Marinković

Dr Ana Paraušić Marinković radi kao naučni saradnik na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja. Doktorila je na Fakultetu bezbednosti Univerziteta u Beogradu. U toku svog profesionalnog angažmana učestvovala je u programu stažiranja Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP). Bila je demonstrator u nastavi na katedri društveno-humanističkih nauka Fakulteta bezbednosti Univerziteta u Beogradu. Kao ekspert i istraživač bila je angažovana naučnoistraživačkim i donatorskim projektima koje su podržali i organizovali OEBS, Savet Evrope, Evropska komisija, UNDP, UN WOMEN na nacionalnom i međunarodnom nivou. Autor je i koautor preko 60 publikacija u oblasti urbane bezbednosti, metodologije istraživanja pojava bezbednosti, rizičnog ponašanja mladih i bezbednosti škola.

Jasmina Igrački

Dr Jasmina Igrački, viša naučna saradnica, rođena je 10.04.1972. godine u Pančevu. Diplomirala je 2009. godine na Pravnom fakultetu Internacionalnog Univerziteta u Novom Pazaru na temu „Prevenција organizovanog kriminaliteta“. Odbranila je master rad 2012. godine na Kriminalističko-policijskoj akademiji u Beogradu na temu

„Sistem komunikacije u kriznim situacijama“. Doktorirala je 2019. godine na Univerzitetu Megatrend Pravnog fakulteta u Beogradu sa temom

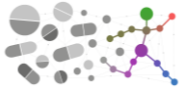
„Penitencijarni sistem i njegov uticaj na promenu kriminalnog ponašanja prestupnika u Republici Srbiji“.

Radni odnos u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja zasnovala je 2013. godine, kao istraživač-saradnik, da bi 2019. godine stekla naučno zvanje naučni saradnik. Njene primarne istraživačke oblasti su: krivično pravo, kriminologija, penologija, maloletnička delinkvencija i viktimologija.

Nastavno iskustvo sticala je nakon diplomiranja 2009. godine, u nastavnom procesu na Internacionalnom Univerzitetu Pravnog fakulteta u Novom Pazaru, kao saradnik u nastavi i asistent od 2012. do 2016. godine, na predmetima: krivično pravo, kriminologija sa penologijom, maloletnička delinkvencija, socijalna patologija i viktimologija.

Autorka je većeg broja radova objavljenih u domaćim i inostranim naučnim časopisima i aktivno učestvuje na mnogobrojnim nacionalnim i međunarodnim konferencijama.

Aktivan je volonter, u neposrednom kontaktu sa osobama sa posebnim potrebama, decom i starim licima, pri Volonterskom servisu opštine Zvezdara u Beogradu, od 2012. godine, u okviru kancelarije društvene delatnosti (socijalna zaštita). Saradnik je i član tima za naučna istraživanja sportskog kluba sa osobama sa posebnim potrebama (decom) „Singidunum“, Beograd.

Marija Jovanović Stojaković

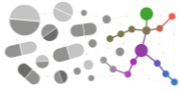
Marija Jovanović Stojaković je master defektolog i zaposlena je u organizaciji CEPORA – Centar za pozitivan razvoj dece i omladine u Beogradu, gde je angažovana na razvoju i sprovođenju programa podrške namenjenih mladima. U svom radu primenjuje metodologije sporta za razvoj, primenjenog pozorišta, kao i pristupe karijernog vođenja i savetovanja. Njena profesionalna interesovanja obuhvataju oblasti omladinskog rada, psihosocijalne podrške i razvoja inkluzivnih programa za mlade u zajednici.

Lidija Bukvić

Lidija Bukvić je asistent na Univerzitetu u Beogradu – Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Njena istraživačka interesovanja obuhvataju oblasti pozitivnog razvoja mladih, socijalne podrške i inkluzivnih praksi u radu sa mladima. U okviru svog naučnog i stručnog rada bavi se analizom i unapređenjem programa podrške namenjenih mladima, kao i razvojem metodoloških pristupa u radu sa osetljivim grupama mladih

Dragana Bogićević

Dragana Bogićević je asistent na Univerzitetu u Beogradu – Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. U svom radu bavi se razvojem i unapređenjem sistema podrške mladima, kao i osmišljavanjem i razvojem programa namenjenih mladima iz osetljivih grupa. Učestvuje u istraživanjima i analizama usmerenim na unapređenje praksi podrške i socijalne uključenosti mladih.

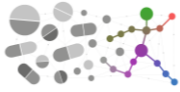

Branislava Popović-Čitić

Branislava Popović-Čitić je redovni profesor na Univerzitetu u Beogradu – Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Njena naučna i stručna interesovanja usmerena su na oblasti preventivne nauke i promocije pozitivnog razvoja mladih. U svom radu bavi se istraživanjem i razvojem pristupa koji doprinose unapređenju praksi podrške mladima u zajednici.

Danica Vučić

Danica Vučić je diplomirani psiholog sa višegodišnjim iskustvom u oblasti socijalne zaštite, mentalnog zdravlja i podrške ranjivim grupama. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu 2009. godine, nakon čega je svoju karijeru usmerila ka radu sa decom, mladima i porodicama u riziku. Od 2021. godine zaposlena je u Nacionalnoj organizaciji za retke bolesti Srbije (NORBS), gde obavlja funkciju menadžera Linije pomoći, pružajući podršku osobama sa retkim bolestima i njihovim porodicama, kao i koordinirajući informativne i savetodavne aktivnosti. Prethodno je radila u Fondaciji SOS Dečija sela Srbija i Dečjem selu u Sremskoj Kamenici, gde je bila angažovana na projektima usmerenim na osnaživanje mladih i podršku porodicama dece sa smetnjama u razvoju. Licencirani je stručni radnik u oblasti socijalne zaštite i poseduje brojne sertifikate iz oblasti savetovanja, asertivne komunikacije, transakcione analize i rada sa porodicama. Aktivno učestvuje na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima kao predavač i panelista, posebno u oblasti retkih bolesti i mentalnog zdravlja. U svom radu posvećena je unapređenju kvaliteta

života korisnika kroz pružanje podrške, edukaciju i razvoj sistemskih rešenja u oblasti socijalne zaštite.

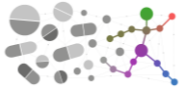
Vesna Bondžić

Vesna Bondžić, dipl. inž. Maš., osnivačica je i predsednica Ženskog centra „Milica“, Udruženja koje se od 2010.godine bavi edukacijom ,zastupanjem i podrškom osoba obolelih od raka dojke i ginekoloških karcinoma u Srbiji. Kao istaknuta zagovornica prava onkoloških pacijenata, aktivno učestvuje u zagovaranju sistemskih rešenja u oblasti zdravstvene i socijalne politike.

Članica je ENGAGE (Evropske mreže udruženja pacijenata sa ginekološkim karcinomom i organizacionog odbora kampanje Word GO DAY . Aktivna je kao predavač i panelistkinja na brojnim nacionalnim i međunarodnim kongresima i stručnim skupovima. Kao pacijent ekspert doprinela je u istraživanju Instituta za zdravstvenu ekonomiju (IHE, Švedska) i izradi dokumenta Karcinom grlića materice – unapređenje lečenja i pokretanje promena javnih politika

Pokretač je Inicijativa za uvođenje inovativnih terapija za lečenje raka dojke i grlića materice na listu RFZO-a, kao i decentralizaciji njihove primene. Osnivač centara za podršku i SOS linije za onkološke pacijente. Pokretač je nacionalne kampanje „Daj pedalu raku“ koja se od 2015 godine sprovodi u preko 40 gradova Srbije i regiona .

Autorka je publikacija „Moj asistent – vodič kroz lečenje raka dojke“ i „Onkološko-socijalni navigacioni sistem “, kao i audio vodiča za samopregled dojke za slepe i slabovide žene, i koautorka rada „Rani

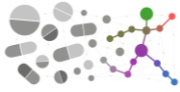
karcinom dojke u Srbiji“ (IJZS, 2019). Kao osoba sa ličnim iskustvom lečenja raka dojke, svoj rad usmerava ka razvoju održivih modela podrške pacijentima.

Dušan Zarić

Dušan Zarić rođen je 1989. godine. Osnovne studije završio je na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Na istom fakultetu trenutno pohađa doktorske studije. Zaposlen je kao lekar specijalista interne medicine u KBC Zvezdara na Kliničkom odeljenju za gastroenterologiju i hepatologiju, a trenutno je na subspecijalizaciji iz gastroenterohepatologije.

Aleksandra Marković

Aleksandra Marković je naučna saradnica na Institutu za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Njena istraživačka interesovanja obuhvataju sociologiju rada, migracija i društvenih nejednakosti, sa posebnim fokusom na prekarnost, radne migracije i društvene pokrete. U svom radu koristi kombinaciju kvantitativnih i kvalitativnih istraživačkih metoda, uključujući analizu velikih međunarodnih baza podataka i terenska istraživanja. Učestvovala je u više domaćih i međunarodnih istraživačkih projekata koji se bave društvenim promenama, radnim uslovima i kolektivnom akcijom. Njeni radovi objavljeni su u naučnim časopisima i zbornicima, a rezultate istraživanja redovno predstavlja na međunarodnim konferencijama.

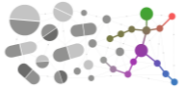

Andrej Kubiček

Andrej Kubiček je rođen 14.5.1987. godine u Beogradu, gde je završio osnovnu školu, gimnaziju i studije sociologije na Filozofskom fakultetu. Diplomirao je 2011. godine, a master rad odbranio 2013. godine, nakon čega je upisao i doktorske studije na istom fakultetu. Tema diplomskog rada su bili nasilni međuetnički sukobi u Jabuci kod Pančeva, a master rada praktična primena analize diskursa o Evropskoj uniji. Oblast istraživanja kojom se bavi u disertaciji pod mentorstvom dr Jova Bakića je rasizam prema Romima (Anticiganizam u savremenoj Srbiji u prvoj četvrtini 21. veka: kritička analiza diskursa rasizma).

Počeo je da stiče prva istraživačka iskustva na brojnim terenskim istraživanjima već kao student osnovnih studija, što je nastavio do danas. Andrejeve posebne teme interesovanja su društveni sukobi, marginalizovane grupe, rasizam i analiza diskursa. Do sada je objavio 30 radova iz ovih i srodnih oblasti i izlagao na više naučnih konferencija i naučnih skupova u Srbiji i inostranstvu. Pored toga, Andrej od 2011. godine predaje sociologiju u brojnim beogradskim gimnazijama, i angažovan je kao ekspert za obrazovanje nacionalnih manjina i predavač na brojnim sertifikovanim seminarima koje organizuje Zavod za unapređenje i obrazovanja i vaspitanja.

Od 2015. do 2017. godine Andrej je bio angažovan na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, u svojstvu saradnika u nastavi na predmetu Jezik i društvo: uvod u socioligvistiku, a od 2018. godine na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja kao istraživač pripravnik. Zvanje istraživač saradnik stekao je 2021. godine.

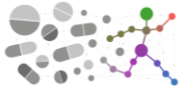

Nadežda Satarić

Nadežda Satarić je socijalna radnica, socioterapeut i magistar socijalne politike. Školovala se na Višoj školi za socijalne radnike, pa Fakultetu političkih nauka, univerziteta u Beogradu, gde je i završila visoko i post diplomsko obrazovanje. Jedna je od osnivačica i predsednica Upravnog odbora Srpskog udruženja za Alchajmerovu bolest (SUAB), od 2020. Od 1976. do 2000.godine radila je u Gerontološkom centru Beograd, u domovima za smeštaj starijih osoba na Karaburmi do 1983. pa u Domu na Bežanijskoj kosi do 2000.godine, u svojstvu socijalne radnice, pa organizatora slobodnog vremena korisnika. Potom je radila u udruženju "Snaga prijateljstva" Amity. Od početka svoje karijere, radila je i sa osobama obolelim od demencije i sa porodicama koje brinu o obolelima. Samo za poslednjih pet godina angažmana u SUAB-u pružala je usluge psihosocijalne podrške za 650 srodnika obolelih i radila je sa više od 60 osoba sa demencijom na osmišljavanju i realizaciji radionica- radno okupacionih, kreativnih i rekreativnih aktivnosti sa njima i za njih. U svojoj karijeri pisala je i objavljivala stručne radove i publikacije, uključujući i jednu publikaciju, jedan naučni i jedan stručni rad o osobama sa demencijom i srodnicima koji brinu o njima.

Slađana Pavković

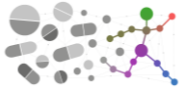
Dr Slađana Pavković je predavač i istraživač na Fakultetu za Medicinske i Zdravstvene nauke Univerziteta na Tasmaniji. U Australiji živi od 2011 godine, gde je posle završenog Filozofskog fakulteta u Beogradu, završila višu školu za radnog terapeuta i savetovanja u psiho socijalnoj

zastiti a onda studirala „Briga i zaštita u demenciji“ na Medicinskom fakultetu uz neprekidni rad sa osobama sa demencijom i familijama kao terapeut, savetnik za demenciju i koordinator dnevnog centra. Slađana je nedavno doktorirala na temi „Psiho-socijalna podrška osobama sa demencijom i njihovim negovateljima posle dijagnoze“. U svojoj kratkoj naučnoj karijeri objavila je 4 istraživačka i dva teoretska rada kao prvi autor u internacionalnim časopisima, a trenutno priprema jos nekoliko istraživanja za objavljivanje iz psiho-socijalne zastite u demenciji. Slađana je do sada učestvovala na više od deset internacionalnih konferencija i radi aktivno na širenju znanja i zaštiti osoba sa demencijom. Slađana je član srpskog udruženja za demenciju “Seti se čoveka“ i vodi online grupu podrške za negovatelje a i predstavlja Srpsko Udruženje za Alchajmerovu Bolest na konferencijama u svetu.

Stefan Zdravković

Ja sam Stefan Zdravković i rođen sam u Beogradu 9.2.1997. godine. U Beogradu sam završio osnovnu i srednju školu. Osnovne i master studije sociologije sam završio na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Doktorske studije sociologije sam upisao na istom fakultetu 2021. godine i odbranio sam predlog teme doktorske disertacije. Od 2022. godine sam zaposlen na Institutu za sociološka istraživanja i trenutno imam zvanje istraživač-saradnik na ovom institutu. Angažovan sam kao saradnik u izvođenju nastave na Filozofskom fakultetu u Beogradu na predmetu Sociološki praktikum. Član sam Sociološkog naučnog društva Srbije i od početka 2026. godine sam sekretar časopisa Sociologija.

Tokom rada u Institutu za sociološka istraživanja sam učestvovao u realizaciji naučnih konferencija od međunarodnog i nacionalnog značaja, kao i u sprovođenju više projekata, među kojima je i Evropsko društveno istraživanje. Imam objavljena dva koautorska rada. Prvi rad je „Važnost interkulturalne komunikacije i interkulturalne kompetentnosti za funkcionisanje radnih organizacija“ u zborniku radova „Neizbežnost interkulturalnosti“. Drugi rad je „Uticaj vrednosnih orijentacija mladih sa teritorije Beograda na stavove o vakcinaciji protiv virusa kovid-19“ u časopisu Godišnjak za sociologiju.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

616-083:159.9(048)(0.034.2)

616-083:316.6(048)(0.034.2)

342.726-056.24(048)(0.034.2)

**НАЦИОНАЛНА научна конференција Психосоцијална подршка особа са здравственим потешкоћама
(2026 ; Београд)**

Zbornik apstrakata [Elektronski izvor] / Nacionalna naučna konferencija Psihosocijalna adaptacija osoba sa zdravstvenim poteškoćama, Beograd, 29. maj 2026. godine ; glavni i odgovorni urednici Violeta Tadić, Ana Batričević. - Beograd : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, 2026 (Beograd : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja). - 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : tekst ; 12 cm

Системски захтеви: Нису наведени. - Тираж 20. - Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-80756-91-2

а) Болесници -- Психолошка помоћ -- Апстракти б) Болесници -- Психосоцијални аспект -- Апстракти в)
Болесници -- Правна заштита -- Апстракти

COBISS.SR-ID 194638857